

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/274.**

Benyújtás dátuma: **2026-06-23 21:28**

Parlex azonosító: **R8BYV3G70001**

Címzett: **Forsthoffer Ágnes, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Melléthei-Barna Márton (TISZA)**

Törvényjavaslat címe: **Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról**

Címzett: **Forsthoffer Ágnes, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Melléthei-Barna Márton**

Törvényjavaslat címe: **Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról**

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése alapján „**az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

Budapest, 2026. június 23.

Melléthei-Barna Márton Ádám

2026. évi törvény

az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról

[1] Az Országgyűlés megállapítja, hogy az 1990 előtti pártállami diktatúra állambiztonsági szolgálatainak tevékenységének társadalmilag indokolt nyilvánossága teljes körűen eddig nem valósulhatott meg, figyelemmel a nemzetbiztonsági szolgálatoknál őrzött azon iratok nagy számára, amelyek minősített adatot tartalmaznak, illetve amelyeknek felülvizsgálatára az erre vonatkozó törvényi rendelkezések ellenére érdemben mindeddig nem került sor.

[2] Mindezekre figyelemmel az Országgyűlés akként határoz, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok kezelésében álló, pártállami eredetű iratanyag teljes körű felülvizsgálata szükséges. Ebbe a folyamatba indokolt a nyilvánosság – kiváltképpen az e tárgykörrel foglalkozó, tudományos kutatásokat végző szakemberek – bevonása is, biztosítva, hogy a felülvizsgálat ténylegesen demokratikus körülmények között történhessen meg. A törvénymódosítás létrehozza a Minősített Iratok Felülvizsgálatát Segítő Tanácsadó Bizottságot, amely konkrét javaslatokkal segíti a minősítők felülvizsgálati tevékenységét, illetve erről a nyilvánosságot is tájékoztatja. A bizottság kizárólag abban az esetben jár el, amennyiben a nemzetbiztonsági szolgálat a felülvizsgálatot követően is a kezelésében álló iratanyag minősítésének fenntartásáról döntött. A felülvizsgálat és a bizottság munkája kiterjed az 1990. február 14. előtt keletkezett iratokra, valamint minden olyan, 1990. február 14. előtt keletkezett adatra, amit ezt követően is tároltak, továbbá az 1990 február 14. előtt keletkezett adatok ezt követő irattározási körülményeire.

[3] A fentiek megvalósítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. §

(1) Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény 2. §-a a következő (1)–(1i) bekezdéssel egészül ki:

„(1) A 2. § (2) bekezdése szerinti rendszeres vagy soron kívüli felülvizsgálat során minősítésében fenntartott, a nemzetbiztonsági szolgálatok kezelésében álló, az 1. § (1) bekezdése szerinti minősített adatot tartalmazó iratok (a továbbiakban: minősített iratok) kapcsán elvégzett felülvizsgálat támogatása és ellenőrzése céljából a Minősített Iratok Felülvizsgálatát Segítő Tanácsadó Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) működik.

(1a) A Bizottság az (1) bekezdés szerinti célból

- a) közreműködik a minősített iratok minél teljesebb és szélesebb körű kutathatóságának, illetve nyilvánosságra hozhatóságának érdekében az iratokban foglalt minősített adatok minősítésének feloldásához szükséges előzetes értékelés lefolytatásában, valamint ehhez kapcsolódóan javaslatot tesz a felülvizsgálat nyomán meghozandó minősítési intézkedésre,
- b) az a) pont szerint elvégzett szakmai, illetve értékelő munkájáról – a minősített adatok védelméről szóló előírások figyelembevételével – a nyilvánosság előtt rendszeresen beszámol és nyilvános jelentést tesz közzé, valamint
- c) további intézkedési javaslatokat – ideértve az esetleges jogszabály-módosítási javaslatokat is – fogalmazhat meg az a) pont szerinti célok elérése érdekében.

(1b) A Bizottság tizenegy tagból áll. A Bizottság elnökét és tagjait a Kormány határozatban nevezi ki határozatlan időtartamra. A Bizottság

- a) elnökére és négy – a nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó vagy egyéb nemzetbiztonsági gyakorlattal vagy szakismeretekkel rendelkező – tagjára a nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter, a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter és a honvédelemért felelős miniszter (a továbbiakban együtt: nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszterek) közösen,
- b) hat – az elmúlt rendszer működésének feltárásában, illetve annak titkosszolgálati tevékenysége vizsgálata terén kiemelkedő szakértelemmel bíró történész vagy levéltáros végzettségű, továbbá az információs jogok vagy a minősített adatok védelme kapcsán kiemelkedő tudással bíró jogász végzettségű – szakértői tagjára a kultúráért felelős miniszter tesz javaslatot.

(1c) A Bizottság (1b) bekezdés a) pontja szerinti elnöke és tagjai díjazásban nem részesülnek és költségtérítésre nem jogosultak, az (1b) bekezdés b) pontja szerinti tagjai a munkájuk elvégzésének fedezése céljából – az utazási, illetve a munkájukhoz kapcsolódó egyéb szükségleteik fedezésére – költségtérítésre jogosultak.

(1d) A Bizottság tagja a feladatai ellátásához szükséges minősített adatokat – a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) rendelkezéseitől eltérően – személyi biztonsági tanúsítvány nélkül, titoktartási nyilatkozat kitöltését követően ismerheti meg, és köteles a minősített adat védelmére vonatkozó követelményeket megtartani.

(1e) A Bizottság rendszeresen ülésezik, amelyeket a felülvizsgálandó minősített iratokat kezelő nemzetbiztonsági szolgálat székhelyén vagy iratainak őrzésére szolgáló egyéb helyen kell megtartani. A Bizottság ülései nem nyilvánosak, azokon csak a Bizottság tagjai, illetve a Bizottság által arra meghívott – személyi biztonsági tanúsítvány alapján vagy más módon a minősített adatok megismerésére jogosult – személyek vehetnek részt. A Bizottság e törvényben nem rendezett működésének részletes szabályait – nyilvánosan közzétett – ügyrendjében határozza meg.

(1f) A nemzetbiztonsági szolgálatok – az ezen iratokat tételesen megjelölő jegyzék útján – teljes körűen beszámolnak a Bizottság számára a kezelésükben álló, az (1) bekezdés szerinti rendszeres vagy soron kívüli felülvizsgálatot követően minősítésében fenntartott minősített iratokról. A Bizottság az (1) bekezdés szerinti feladata ellátása érdekében a (2) és (3) bekezdésben meghatározott, a minősítés fenntartását igazoló és azt részletesen alátámasztó okok megjelölésével valamennyi minősített iratot megismerheti és áttekintheti, továbbá a minősítés megismételt, soron kívüli felülvizsgálatának javasolt tartalmára – így a minősítés fenntartására vagy megszüntetésére – kiterjedően javaslatot tesz.

(1g) A Bizottság javaslatot tesz a minősítőnek azon minősített iratok minősítésének haladéktalan megszüntetésére, amelyek minősítése fenntartását az e törvény rendelkezései alapján – így különösen az (1b) bekezdés szerinti célokat is figyelembe véve – nem tartja indokoltnak. A minősítő köteles az intézkedési javaslatot megvizsgálni, illetve a minősítést a Mavtv. rendelkezései szerint soron kívül felülvizsgálni, valamint – ha a minősítés megszüntetésére nem került sor, annak részletes okaira kiterjedően – annak eredményéről a Bizottságnak és a minősített iratot kezelő nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszternek tételesen beszámolni.

(1h) A Levéltár számára – a 11. § (10) bekezdésében foglalt rendelkezés figyelembevételével – haladéktalanul át kell adni azon iratokat, amelyek tekintetében az (1g) bekezdés szerinti javaslat szerint elvégzett soron kívüli felülvizsgálat alapján a minősítés megszüntetésére sor került.

(1) A Bizottság javaslatait, döntéseit szótöbbséggel hozza meg. A nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszterek rendszeresen tájékoztatást nyújtanak a Kormány részére azon minősített iratok köréről, amelyek tekintetében a minősítés megszüntetésére a Bizottság javaslata ellenére nem került sor.”

(2) Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény 2. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az e § szerint elvégzett soron kívüli felülvizsgálatot a Mavtv. 8. § (1) bekezdés (1b) bekezdés b) pontja szerinti határidőben kell lefolytatni.”

2. §

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény a következő 12. §-sal egészül ki:

„12. §

A Kormány az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról szóló 2026. évi ... törvény hatálybalépését követő tizenöt napon belül intézkedik a Bizottság létrehozásáról.”

3. §

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény

- a) 2. § (2) bekezdés nyitó szövegrészében a „minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényben (a továbbiakban: Mavtv.) meghatározottakon túl legalább ötévente” szövegrész helyébe a „Mavtv.-ben meghatározottakon túl rendszeresen – legalább kétévente – vagy a minősített iratot kezelő nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter felhívására soron kívül” szöveg,
- b) 2. § (2) bekezdés a) pontjában az „1990. február 14-e” szövegrész helyébe a „2020. január 1-je” szöveg,
- c) 2. § (3) bekezdés a) pontjában a „feladatai ellátásához rendszeresen és elengedhetetlenül szükséges,” szövegrész helyébe a „feladatai ellátásához rendszeresen és elengedhetetlenül szükséges, feltéve, hogy az e szükséglet az iratról történő másolatkészítéssel nem váltható ki,” szöveg,
- d) 2. § (3) bekezdés e) pontjában a „más állam közötti viszonyt, vagy károsítaná Magyarország külpolitikai céljainak érvényesítését” szövegrész helyébe a „valamely európai uniós, illetve EGT-ben vagy NATO-ban részes tagállam közötti viszonyt” szöveg

lép.

4. §

Hatályát veszti az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény

- a) 2. § (3) bekezdés b) és c) pontja,

b) 2. § (3) bekezdés g) és h) pontja.

5. §

Ez a törvény a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Részletes indokolás

1-5. §

Általános indokolás

Az 1990 előtti pártállami diktatúra állambiztonsági szolgálatok tevékenységének nyilvánossága teljes körűen eddig nem valósulhatott meg, figyelemmel a nemzetbiztonsági szolgálatoknál őrzött azon iratok nagy számára, amelyek minősített adatot tartalmaznak, illetve amelyeknek felülvizsgálatára az erre vonatkozó törvényi rendelkezések ellenére érdemben mindeddig nem került sor.

Szükséges tehát a nemzetbiztonsági szolgálatok kezelésében álló iratanyag teljes körű felülvizsgálata. A felülvizsgálat kiterjed az 1990. február 14. előtt keletkezett iratokra, valamint minden olyan, 1990. február 14. előtt keletkezett adatra, amit ezt követően is tároltak, továbbá az 1990 február 14 előtt keletkezett adatok ezt követő irattározási körülményeire. A felülvizsgálatba a nyilvánosságot, kiváltképpen az e tárgykörrel foglalkozó, tudományos kutatásokat végző szakembereket is be kell vonni. Csak ezáltal biztosítható, hogy a felülvizsgálat ténylegesen demokratikus körülmények között történhessen meg és lehetőség nyíljon a teljes körű információs kárpótlás megvalósítására.

A törvénymódosítás a fentiek segítésére létrehozza a minősített iratok felülvizsgálatát segítő tanácsadó bizottságot, amely konkrét javaslatokkal segíti a minősítők felülvizsgálati tevékenységét, illetve erről a nyilvánosságot is tájékoztatja.

A jelen törvénymódosítás az 1990 előtti pártállami diktatúra állambiztonsági szolgálatok tevékenységének nyilvánossága hozatala szempontjából a 2026-ban megalakult országgyűlés első lépése. Az iratok minősítésének felülvizsgálatával párhuzamosan kerül sor az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény, valamint a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI törvény felülvizsgálatára.

Részletes indokolás

1. §

A törvénymódosítás létrehozza a Minősített Iratok Felülvizsgálatát Segítő Tanácsadó Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság), amely konkrét javaslatokkal segíti a minősítők felülvizsgálati tevékenységét, illetve erről a nyilvánosságot is tájékoztatja.

A Bizottság tizenegy tagból álló testület, amelynek tagjaira nemzetbiztonsági szolgálatokat

irányító miniszterek, illetve a kultúráért felelős miniszter tesz javaslatot a Kormány részére. A Kormány határozatban nevezi ki a Bizottság tagjait.

Figyelemmel arra, hogy a Bizottság civil kontroll megteremtését célozza, szükséges annak a meghatározása is, hogy a Bizottság tagjai a feladatai ellátásához szükséges minősített adatokat – a Mavtv.-ben foglaltaktól eltérően – személyi biztonsági tanúsítvány nélkül, titoktartási nyilatkozat kitöltését követően megismerhetik, azzal, hogy kötelesek a minősített adat védelmére vonatkozó követelményeket megtartani.

A szabályozás értelmében a nemzetbiztonsági szolgálatok – az ezen iratokat tételesen megjelölő jegyzék útján – teljes körűen beszámolnak a Bizottság számára a kezelésükben álló minősített iratokról, mivel csak ennek ismeretében lehet képes a Bizottság a minősített adatok köréről tudomást szerezni és azokat felmérni.

A Bizottság a tevékenységét a felülvizsgálandó minősített iratokat kezelő nemzetbiztonsági szolgálat székhelyén vagy iratainak őrzésére szolgáló egyéb helyen tartja meg.

A Bizottság a vizsgálata alapján javaslatot tesz a minősítőnek azon minősített iratok minősítésének haladéktalan megszüntetésére, amelyek minősítése fenntartását az e törvény rendelkezései alapján nem tartja indokoltnak. A minősítő köteles az intézkedési javaslatot megvizsgálni, illetve a minősítést soron kívül felülvizsgálni, illetve annak eredményéről a Bizottságnak és a nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős minisztereknek tételesen beszámolni.

Haladéktalanul át kell adni továbbá az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára számára azon iratokat, amelyek tekintetében a minősítés nem került fenntartásra, továbbá a nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter rendszeresen tájékoztatást nyújt a Kormány részére azon minősített iratok köréről, amelyek tekintetében a minősítés megszüntetésére a Bizottság ajánlása ellenére nem került sor.

2. §

Átmeneti rendelkezés a Bizottság felállításához.

3. §

Szükséges jelentősen korlátozni azon törvényi lehetőségek körét, amelyek alapján a minősített iratok minősítése fenntartható lehet. A törvény a fennmaradó okok tekintetében is szűkíti az ezen okok terjedelmét.

4. §

Szükséges azon egyes törvényi lehetőségeket is megszüntetni, amelyek alapján a minősített

iratok minősítése fenntartható lehet, és amelyek fenntartása a jövőben nem indokolt.

5. §

Hatálybaléptető rendelkezés.